

Szkoła ponadpodstawowa
INFORMATYKA/GODZINA WYCHOWAWCZA

Scenariusz zgodny z podstawą programową
(Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej
z dn. 2 marca 2018 r.)

Szkoła ponadgimnazjalna
INFORMATYKA/GODZINA WYCHOWAWCZA

Scenariusz zgodny z podstawą programową
(Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej
z dn. 27 sierpnia 2012 r.)

Scenariusz z wykorzystaniem nowych mediów
i metod aktywizujących (90 min)

Sixto Rodriguez i „piraci”

Opracował: Tomasz Sowiński

Aktualizacja: Małgorzata Bazan i Maciej Dowgiel

Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne - Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe

Licencja ta pozwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz tak długo jak utwory zależne będą również obejmowane tą samą licencją.

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode.pl>

Projekt współfinansowany przez

POLSKI INSTYTUT SZTUKI FILMOWEJ

Dofinansowano
ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

 Fundacja Legalna Kultura
ul. Marszałkowska 84/92 lok. 121
00-514 Warszawa
e-mail: edukacja@legalnakultura.pl

Cele lekcji:

Uczeń:

- ✓ poznaje terminy z zakresu prawa autorskiego
- ✓ analizuje wpływ piractwa na jakość życia artystów
- ✓ nabywa umiejętności wyszukiwania legalnych sposobów użytkowania utworów audio i audiowizualnych, objętych ochroną własności intelektualnej
- ✓ kształtuje w sobie negatywną postawę wobec zjawiska piractwa
- ✓ kształtuje w sobie postawę poszanowania dla pracy artysty

Metody:

- ✓ praca w grupach
- ✓ drama
- ✓ pogadanka
- ✓ burza mózgów
- ✓ projekcja filmu

Środki dydaktyczne:

- ✓ karty pracy w postaci wniosków do zawarcia umowy licencyjnej
- ✓ dostęp do Internetu
- ✓ film *Sugar Man* w reżyserii Malika Bendjelloula

Powiązanie z podstawą programową z 2 marca 2018 r.:

Powiązanie z podstawą programową:

Do najważniejszych umiejętności zdobywanych przez ucznia w trakcie kształcenia ogólnego w liceum ogólnokształcącym i technikum należą:

5) umiejętność sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, w tym dbałość o poszanowanie praw autorskich i bezpieczne poruszanie się w cyberprzestrzeni,

6) umiejętność samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania, rzetelnego korzystania ze źródeł.

Ważnym zadaniem szkoły jest przygotowanie uczniów do życia w społeczeństwie informacyjnym. Nauczyciele wszystkich przedmiotów powinni stwarzać uczniom warunki do nabywania umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł oraz dokumentowania swojej pracy, z uwzględnieniem prawidłowej kompozycji tekstu i zasad jego organizacji, z zastosowaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Ponieważ środki społecznego przekazu odgrywają coraz większą rolę, zarówno w życiu społecznym, jak i indywidualnym, każdy nauczyciel powinien poświęcić dużo uwagi edukacji medialnej, czyli wychowaniu uczniów do właściwego odbioru i wykorzystania mediów.

Powiązanie z podstawą programową z informatyki:

V. Przestrzeganie prawa i zasad bezpieczeństwa. Zakres podstawowy. Uczeń:

- 1) postępuje zgodnie z zasadami netykiety oraz regulacjami prawnymi dotyczącymi: ochrony danych osobowych, ochrony informacji oraz prawa autorskiego i ochrony własności intelektualnej w dostępie do informacji; jest świadomy konsekwencji łamania tych zasad;
- 2) respektuje obowiązujące prawo i normy etyczne dotyczące korzystania i rozpowszechniania oprogramowania komputerowego, aplikacji cudzych i własnych oraz dokumentów elektronicznych;
- 4) opisuje szkody, jakie mogą spowodować działania pirackie w sieci, w odniesieniu do indywidualnych osób, wybranych instytucji i całego społeczeństwa.

Powiązanie z podstawą programową z 27 sierpnia 2012 r.:

Powiązanie z podstawą programową z informatyki:

wymagania ogólne:

II. Wyszukiwanie, gromadzenie i przetwarzanie informacji z różnych źródeł; opracowywanie za pomocą komputera prezentacji multimedialnych.

III. Rozwiązywanie problemów i podejmowanie decyzji z wykorzystaniem komputera.

IV. Wykorzystanie komputera do poszerzania wiedzy i umiejętności z różnych dziedzin.

wymagania szczegółowe:

7.3) Uczeń stosuje normy etyczne i prawne związane z rozpowszechnianiem programów komputerowych, bezpieczeństwem i ochroną danych oraz informacji w komputerze i w sieciach komputerowych,

7.4) Uczeń omawia zagadnienia przestępczości komputerowej, w tym piractwo komputerowe.

Przygotowanie do lekcji:

Kilka tygodni przed planowanymi zajęciami nauczyciel prosi uczniów, by przygotowali w parach portfolio/prezentację multimedialną wybranej gwiazdy z rankingu „Forbsa” (lub podobnego):

forbes.pl/rankingi/ranking-najlepiej-zarabiajace-gwiazdy-celebryci-2017/l5l6jwe,
goo.gl/k7hYQw (dostęp: 27.09.2018).

Przebieg lekcji:

- **FAZA WSTĘPNA**

W dramie, która rozpocznie lekcję, wybrane pary odegrają następującą scenkę: do przedstawiciela prestiżowej firmy fonograficznej przybywa agent wybranego artysty i próbuje przekonać go do podpisania kontraktu. W prezentacji gwiazdy powinien wykazać jej pracowitość, dotychczasowe sukcesy oraz styl życia, który będzie utrzymywał gwiazdę na pierwszych stronach tabloidów, przynosząc jej popularność i napędzając mechanizm reklamy.

Nauczyciel opowiada o sposobach kreowania wizerunku medialnego gwiazd i celebrytów, posługując się prezentacją Prezi: goo.gl/QNt5wk.

Następnie nauczyciel prowadzi z uczniami pogadankę na temat pracy muzyków. Zadaje pytania: Co sądzą o przygotowaniach do nagrania płyty; o trasach koncertowych i samym procesie komponowania muzyki pisania tekstów, układania choreografii do teledysków? Czy to jest praca, czy rozrywka? Czy za tę pracę należy się zapłata?

- **FAZA REALIZACYJNA**

Nauczyciel powraca do tematu filmu Sugar Man, wcześniej obejrzanego z uczniami. Przeprowadza pogadankę na temat życia Sixto Rodrígueza. Pyta uczniów, co spowodowało, iż wokalista, którego płyty dobrze sprzedawały się w RPA, żył na granicy ubóstwa. Czy film zmienił w jakiś sposób ich stosunek do „piractwa”? W pogadance nauczyciel odwołuje się do wypowiedzi uczniów z fazy wstępnej lekcji na temat pracy artystów. Następnie informuje uczniów o istniejącym prawie własności intelektualnej. Uczniowie siadają przed komputerami i na stronie kampanii Legalna Kultura szukają „Przewodnika po prawie autorskim” (legalnakultura.pl/pl/prawo-w-kulturze/b-przewodnik-b-po-prawie-autorskim, goo.gl/rDTXDC, dostęp: 27.09.2018).

Nauczyciel dzieli uczniów na grupy. Każda z grup będzie miała za zadanie zapoznać się z podstawowymi definicjami związanymi z prawem autorskim (prawa autorskie, własność intelektualna, domena publiczna, dozwolony użytek, licencja, organizacje zbiorowego zarządzania itp.), a następnie krótko zaprezentować je własnymi słowami.

Nauczyciel pokazuje uczniom oryginalne opakowanie filmu DVD (dystrybutor Gutek Film) i informuje ich, że gdyby oglądali film na lekcji, byłoby to działanie zgodne z prawem, które upoważnia szkołę do legalnego odtworzenia filmu, jeśli jest on środkiem do realizacji celów dydaktycznych zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego.

Następnie nauczyciel informuje uczniów, iż w przypadku, gdyby chcieli zorganizować nieodpłatny seans otwarty dla wszystkich chętnych, musieliby wcześniej wykupić licencję. Uczniowie otwierają stronę internetową ZAiKS (zaiks.org.pl, dostęp: 27.09.2018).

Po krótkiej prezentacji strony, nauczyciel rozdaje uczniom wydrukowane z odpowiedniej strony (zaiks.org.pl/92,27,wzory_wnioskow, goo.gl/sLu7Vb, dostęp: 27.09.2018) wnioski umów licencyjnych, np.:

- wniosek o zawarcie umowy dla jednorazowej projekcji filmu (zaiks.org.pl/pliki/253/5_4WniosekKinaJednorazowa.pdf, goo.gl/1iE7dU, dostęp: 27.09.2018).
- wniosek o zawarcie umowy licencyjnej na wykonywanie utworów podczas imprezy (zaiks.org.pl/pliki/92/7_1WniosekIWyzkazUtworow.pdf, goo.gl/1YMTtk, dostęp: 27.09.2018).
- wniosek o zawarcie umowy licencyjnej na odtworzenie utworów podczas imprezy (zaiks.org.pl/pliki/92/10_1WniosekLI.pdf, goo.gl/qVwbu1, dostęp: 27.09.2018).
- wniosek o zawarcie umowy licencyjnej na umieszczenie utworów na stronie internetowej (zaiks.org.pl/pliki/92/Wniosek_internet_K1.pdf, goo.gl/rt4hN3, dostęp: 27.09.2018).

Uczniowie w grupach wypełniają wnioski.

UWAGA: Aby wydrukować wnioski, należy wpisać w wyszukiwarce właściwą frazę.

• FAZA PODSUMOWUJĄCA

W fazie podsumowującej nauczyciel przeprowadza z uczniami trzecią pogadankę. Tym razem odwołuje się do ich własnych odczuć. Nauczyciel pyta, jak wyobrażają sobie swoje życie zawodowe. Co zamierzają w życiu robić? Jakby się czuli, gdyby za ich pracę nie otrzymali należytej pensji?

Na koniec nauczyciel proponuje podsumowanie: uczniowie podają hasła propagujące ochronę własności intelektualnej. Najciekawsze propozycje zapisywane są na tablicy.

Zadanie domowe (do wykonania w grupach pięcioosobowych):

Zapoznajcie się ze stroną internetową kampanii Legalna Kultura (link: legalnakultura.pl). Z wykorzystaniem informacji zawartych w zakładkach „Prawo w kulturze” i „Legalne źródła” przygotujcie, pamiętając o poszanowaniu prawa autorskiego, plan atrakcyjnej imprezy szkolnej bądź pozaszkolnej.

Proponowana bibliografia:

1. Golat R., *Prawo autorskie i prawa pokrewne*, Warszawa 2013.
2. *Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych*. Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631.
3. *Prawo własności intelektualnej. Repetytorium*, red. M. Załucki, Warszawa 2010.
4. *Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych*. Dz. U. z 1994 r. Nr 24, poz. 83.